

ประโยค ๑-๒

แปล มคธเป็นไทย

สอบ วันที่

๒๕๖

แปล โดยพยัญชนะ

๑ สตฺถา สามเณรณ สหฺวี สมณฺเณรณ คจฺจนฺโต “สามเณร อัยฺ ปเทโส โก นาม, อัยฺ ปเทโส โก นามาติ ปุพฺเพ ตสฺส อุปาสเกน ทลฺลิตฺตปฺเทเส ปุจฺจนฺโต อคฺมาลี ฯ สามเณโรปิ “ภนฺเต อัยฺ อิตฺถนฺนาโม, อัยฺ อิตฺถนฺนาโมติ อากฺขมาโน ว อคฺมาลี ฯ สตฺถา ตสฺส วสนฺนฺฐานํ คนฺตฺวา ปพฺพตฺมตฺถกํ อภฺริหิ ฯ ตตฺถ จฺฐิตานํ ปน มหาสมฺมุทฺโท ปณฺญาติ ฯ สตฺถา สามเณรํ ปุจฺฉิ “ติสฺส ปพฺพตฺมตฺถเก จฺฐิต อิตฺ จิตฺ จ โอลฺเกตฺวา กิํ ปสฺสตีติ ฯ “มหาสมฺมุทฺโท ภนฺเตติ ฯ “สมฺมุทฺโท ทิสฺวา กิํ จินฺเตตีติ ฯ “มม ทุกฺขิตกाले โรทฺหนฺตสฺส, จตฺุหิ มหาสมฺมุทฺเทหิ อติเรกตฺเรณ อสฺสฺสนา ภวิตฺตพฺพนฺติ อิทํ ภนฺเต จินฺเตสิหนฺติ ฯ “สาธุ สาธุ ติสฺส, เอวเมตํ เอเกกสฺส ทิ สตฺตสฺส ทุกฺขิตกाले ปคฺขริตฺตสฺส จตฺุหิ มหาสมฺมุทฺเทหิ อติเรกตฺเรวาทิ ฯ อิทญฺจ ปน วตฺวา อิมํ คาถมาห ฯ อถ นํ ปน ปุจฺฉิ “ติสฺส กทํ วสตีติ ฯ “อิมสฺมี ปพฺภาเร ภนฺเตติ ฯ “ตตฺถ ปน วสนฺโต กิํ จินฺเตตีติ ฯ “มยา มรณฺเตน อิมสฺมี ฐาเน กตฺสฺส สรีรฺนิกฺเขปสฺส ปริจฺเจโท นตฺถีติ จินฺเตสิ ภนฺเตติ ฯ “สาธุ สาธุ ติสฺส, เอวเมตํ, อิมสฺ ทิ สตฺตฺตานํ ปุจฺฉิ นิปฺชิตฺวา อมตฺนฺฐานํ นาม นตฺถีติ วตฺวา อิมํ ทุกฺขินฺปาเต อุปฺสาพฺหฺกชาตํ กเถสิ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒ อิติ ปุจฺฉิยํ สรีรฺนิกฺเขปํ กตฺวา มรณฺเตสฺส อมตฺตฺพฺเพ ปเทเส มรณฺตา นาม นตฺถิ ฯ อานนฺตฺเถรทิสฺสา ปน อมตฺตฺพฺเพ ปเทเส ปรีนฺิพฺพายนฺติ ฯ

เฉลย

ฉบับ.๓ วนวาลิตีสุตตเถร วตฺถุ น.๑๘๕-๑๘๖

(อ้างอิงจาก ธรรมปทัฏฐกถา ภาค ๓ แปลโดยพญชณะ พระราชปริยัติโมลี (สุทัศน์))

แปล โดยพญชณะ

๑ สตถา สามเณเรน สุทธิ **สมรฺเรน** คจฺจนฺโต “สามเณร อัย ปเทโส **โก** นาม, อัย ปเทโส **โก** นามาติ ปุพฺเพ ตสฺส อุปาสเกน ทสฺสิตฺตปฺเทเส ปุจฺจนฺโต อคฺมาลี ฯ สามเณโรปิ “ภนฺเต อัย อิตฺถนฺนาโม, อัย อิตฺถนฺนาโมติ อาจิกฺขมาโน ว อคฺมาลี ฯ

๑ อ.พระคาสดา เสด็จไปอยู่ **ด้วยพระอรหันต์** กับ ด้วยสามเณร ตรีสถามอยู่ ซึ่งประเทศ อันอุบาสกแสดงแล้ว ท. (**แก่สามเณร**) นั้น ในกาลก่อน ว่า ดูก่อนสามเณร อ.ประเทศ นี้ ชื่อว่า **เป็นประเทศอะไร (ย้อมเป็น)**, อ.ประเทศ นี้ ชื่อว่า **เป็นประเทศอะไร (ย้อมเป็น)** ดังนี้ ได้เสด็จไปแล้ว ฯ แม้ อ.สามเณร กราบทูลอยู่ ว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ (**อ.ประเทศ**) นี้ เป็นประเทศมีชื่ออย่างนี้ (**ย้อมเป็น**), (**อ.ประเทศ**) นี้ เป็นประเทศมีชื่ออย่างนี้ (**ย้อมเป็น**) ดังนี้เที่ยว ได้ไปแล้ว ฯ

สตถา ตสฺส วนฺณฺฐานํ คนฺตฺวา ปพฺพตฺมตฺถกํ **อภฺริทฺติ** ฯ ตตฺถ ฐิตานํ ปน มหาสมฺมุทฺเท ปณฺญาตฺติ ฯ สตถา สามเณรํ ปุจฺจติ “ติสฺส ปพฺพตฺมตฺถเก ฐิตฺ อิตฺ จิตฺ จ โอลฺเกตฺวา ก็ **ปสฺสสีติ** ฯ “มหาสมฺมุทฺทํ ภนฺเตติ ฯ

อ.พระคาสดา เสด็จไปแล้ว ผู้ที่เป็นที่อยู่ (**ของสามเณร**) นั้น **เสด็จขึ้นเฉพาะแล้ว** สู่ยอดแห่งภูเขา ฯ ก็ อ.มหาสมุท ย่อมปรากฏ (**แก่ชน ท.**) ผู้ยืนอยู่แล้ว (**บนยอดแห่งภูเขา**) นั้น ฯ อ.พระคาสดา ตรีสถามแล้ว ซึ่งสามเณร ว่า ดูก่อนติสสะ (**อ.เธอ**) ผู้ยืนอยู่แล้ว บนยอดแห่งภูเขา แลดูแล้ว ข้างนี้ด้วย ข้างนี้ด้วย **ย้อมเห็น** ซึ่งอะไร ดังนี้ ฯ (**อ.สามเณร กราบทูลแล้ว**) ว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ (**อ.ข้าพระองค์ ย้อมเห็น**) ซึ่งมหาสมุท ดังนี้ ฯ

“สมุทท์ ทิสฺวา กิ จินฺตลีสฺติ ฯ” “มม ทุกฺขิตกาลे โรหตฺตสฺส, จตฺตฺหิ มหาสมฺมุเทหิ อติเรกตเรน
อสุสฺสนา ภวิตพฺพนฺติ อิทํ ภาณเต จินฺตลีนฺติ ฯ”

(อ.พระศาสดา ตรัสถามแล้ว) ว่า (อ.เธอ) เห็นแล้ว ซึ่งสมุทฺร ย่อมคิด ซึ่งอะไร ดังนี้ ฯ (อ.สามเณร
กราบทูลแล้ว) ว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ (อ.ข้าพระองค์) คิดแล้ว (ซึ่งเหตุ) นี้ ว่า เมื่อเรา ร้องให้อยู่
ในกาล (แห่งเรา) ถึงแล้วซึ่งทุกข์, **อนฺนํ** เป็นของยิ่งกว่า กว่ามหาสมุทฺร ท. สี่ ฟังเป็น ดังนี้ ดังนี้ ฯ

“สาธุ สาธุ ทิสฺส, เอวเมตํ เอเกกสฺส ทิ สตฺตสฺส ทุกฺขิตกาลे **ปคฺขริตอสุสฺส** จตฺตฺหิ มหาสมฺมุเทหิ
อติเรกตเรวาทิ ฯ อิทฺถจ ปน วตฺวา อิมํ คาถมาห ฯ อถ นํ ปฺน ปุจฺฉิ “ทิสฺส กหํ วลลีสฺติ ฯ”

(อ.พระศาสดา ตรัสแล้ว) ว่า ดูก่อนทิสสะ อ.ดีละ อ.ดีละ, (อ.เหตุอันเธอคิดแล้ว) นั้น (ย่อมมี) อย่างนั้น,
เพราะว่า **อนฺนํ** ในกาลแห่งสัตว์ ผู้หนึ่ง ๆ ถึงแล้วซึ่งทุกข์ เป็นของยิ่งกว่า
กว่ามหาสมุทฺร ท. สี่ นั้นเทียบ (ย่อมเป็น) ดังนี้ ฯ ก็แล (อ.พระศาสดา) ครั้นตรัสแล้ว (ซึ่งพระดำรัส) นี้
ตรัสแล้วซึ่งพระคาถา นี้ ฯ

อด นั ปุณ ปุจฺฉิ “ติสฺส กทํ **วสฺสีติ** ฯ” “อิมสฺมี **ปพฺพาทเร** ภาณเตติ ฯ” “ตตฺถ ปน วสฺนฺโต กิ จินฺตฺสึติ ฯ” “มยา มรณฺเตน อิมสฺมี ฐาเน กตฺถสฺ **สรีรนิกุเขปฺสฺส** **ปริจฺเจโท** นตฺถิติ จินฺตฺสึ ภาณเตติ ฯ”

ครั้งนั้น (อ.พระศาสดา) ตรัสถามแล้ว (ซึ่งสามเณร) นั้น อีก ว่า ดูก่อนติสสะ (อ.เธอ) **ยอมอยู่ (ณ ที่)** ไหน ดังนี้ ฯ (อ.สามเณร กราบทูลแล้ว) ว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ (อ.ข้าพระองค์ **ยอมอยู่ ที่เยี่ยม** นี้ ดังนี้ ฯ (อ.พระศาสดา ตรัสถามแล้ว) ว่า ก็ (อ.เธอ) อยู่อยู่ (ในที่) นั้น ย่อมคิด ซึ่งอะไร ดังนี้ ฯ (อ.สามเณร กราบทูลแล้ว) ว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ (อ.ข้าพระองค์) คิดแล้ว ว่า **อ.การกำหนดตัด** **ซึ่งการทอดทิ้งซึ่งสรีระ** อันอันข้าพระองค์ ผู้ตายอยู่ กระทำแล้ว ในที่ นี้ ย่อมไม่มี ดังนี้ ดังนี้ ฯ

“สาธุ สาธุ ติสฺส, เอเวเมตฺถิ, อิมสฺสิ ทิ สตฺตนาณํ ปุจฺฉวียํ นิปฺชชิตฺวา **อมตฺฏฺฐานํ** นาม นตฺถิติ วตฺวา อิมํ ทุกฺกนิปาเต อุปสาพฺพหฺกชาตกํ กเถสิ ฯ”

(อ.พระศาสดา) ตรัสแล้ว ว่า ดูก่อนติสสะ อ.ติสสะ อ.ติสสะ, (อ.เหตุอันเธอคิดแล้ว) นั้น (ยอมมี) อย่างนั้น, เพราะว่า ชื่อ **อ.ที่** แห่งสัตว์ ท. เหล่านี้ **ไม่อนตายแล้ว** บนแผ่นดิน ย่อมไม่มี ดังนี้ ตรัสแล้ว ซึ่งอุปสาพฺพหฺกชาตก ในทุกฺกนิปาต นี้

แปล โดยอรธ

๒ อิติ ปฐุวียํ สรีรนิกุเขปํ กตฺวา มรณฺเตสุ อมตปฺพุเพ ปเทเส มรณฺตา นาม นตฺถิ ฯ
อานนฺตเถรสฺสทิสฺสา ปน อมตปฺพุเพ ปเทเส ปรีนิพฺพายนฺติ ฯ

๒ เมื่อสัตว์ทั้งหลาย ทำการทอดทิ้งสรีระไว้เหนือแผ่นดิน ตายอยู่, สัตว์ทั้งหลาย ชื่อว่าตาย
ในประเทศที่ไม่เคยตาย ย่อมไม่มี ด้วยประการฉะนี้ ฯ ส่วนพระเถระทั้งหลาย เช่นพระอานนตเถระ
ย่อมปรินิพพาน ในประเทศที่สัตว์ไม่เคยตาย ฯ